

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Bercsik Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítanak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bercsik D. Fia könyvnyomda

A szociálisták kongresszusa.

Székelyudvarhely, április 5.

A husvéti ünnepek alatt tartotta meg a magyarországi szociáldemokrata párt országos gyűlését. Az ország különböző vidékeiről összesereglett küldöttek ajkáról azonban mostan az eddigi hatóságok, gyárosok, munkaadók stb. ellen irányuló panaszok helyett más, egészen más természetű panaszok voltak hallhatók.

Panaszkodtak a saját vezetőségük, a szociáldemokrata párt vezetősége ellen. S habár alapos lekritizálás után tudomásul is vették a pártvezetőség évi jelentését, az újrávalásztással a régi vezetőséget, *Bokányi Dezső* és *Csizmádia Sándor* kivételével, *kibuktatták* és új embereket választottak helyeikbe.

A helyzetet nem ismerők azonban nehezen tudnak eligazodni a „szociálista országgyűlés” ezen „kormánybuktatásán.” Csodálatosnak tűnik fel mindenkinek, hogy a tavalyi kongresszus, midőn a legválságosabb időket éltük a magyar politikában és a midőn a munkásság ezrei hagyták oda a szociálista pártot a vezetőség hazafiatlan politikája miatt, akkor az országos kongresszus *bizalmat* szavazott azoknak a vezetőknek, a kiket most csufosan kibuktatott. Ma tehát, midőn aránylag sokkal nyugodtabb politikai viszonyok között élünk, sokak előtt bizonyára érthetetlen, hogy mi idézte elő a szociálista párt kipróbált agitátorainak sokkal kisebb kaliberű egyénekkel való felcserélését?

A dolog lényege, illetve a pártvezetőség kibuktatása, a helyzetet ismerők szerint, tényleg a nemzeti küzdelem idejére vezethető vissza, a

midőn minden szabadott a szociálistáknak — *Kristóffy* — *Fejérváry* kegyelméből. S habár ebben az időben a hazafias munkásság el is fordult a párttól, a sok darabont-pénezen készült röpirat és tetszés szerinti terrorizálás tetszetős volt a vérmes és tuzásra mindég hajló tömeg előtt.

A nemzeti kormány iralomra jutása után azonban a röpiratok kiadása is megcsappant a *segítő kezek elvesztése folytán*, s ezenkívül a törvényt is respektálni kellett a terrorizálásnál. Ezt pedig a pártvezetőség nem tudta, nem tudhatta megérteni a tömeggel, azzal a tömeggel a mely a végletekben keresi helyzetének javulását.

A pártvezetőség tehát kényes helyzetbe került. Alkalmazkodnia kellett a változott politikai viszonyokhoz, a melynek következményeképpen aztán elvesztette a dolgok mélyére, alakulásaiba be nem látó tömegek bizalmát. Ezek azt követelték, hogy folytassák a darabont korszakban folytatott politikát, — ezt azonban ma már lehetetlen volt folytatni s így a *Weltner* — *Grossmann* — *Garbai* aknak, valamint társaiknak bukni kellett.

Új, kisebb kaliberű emberek állottak tehát most a magyarországi szociáldemokrata párt élére, a kiket megbizójuk „*radikálisoknak*” ismernek s a kiktől azt várják, hogy elkövessék Magyarország ellen a leghitványabb merényletet, megcsinálják még ez évben az *arató sztrájkot*, sőt ha kell az *általános sztrájkot* is.

A közel jövő csakhamar meg fogja mutatni, hogy az új, „*radikális*” szociálista vezérek milyen uton óhajtanak haladni. Ha a tőke és munka között dúló harcban a kiegyenlítő, békére

törekvő, annak megteremtésén fáradozó szerepkört választanak maguknak, s ezen kívül nem feledkeznek meg arról, hogy mi a magyar haza iránti kötelességük, s minden egyes agitációnális és népgyüleseiken nem feledkeznek meg arról, hogy az őket hallgató tömegnek a kenyeret adó haza szidása, gyalázása helyett: „*szerszéd a hazát!*” kiáltásuk fülébe — akkor megfelelhetnek hivatásuknak, elérhetik céljukat.

De csak így és másképp sehogy! . . .

Ha pedig ez így lesz, akkor nem lesz szükség arató-sztrájkra, nem lesz szükség általános sztrájkra, mert békés egyetértéssel, higgadt megfontolással minden hamarabb elérhető lesz.

Adja Isten hogy úgy legyen.

BELFÖLD.

A városok és községek vagyonkezelése.

Székelyudvarhely, április 6.

A községi törvény életbelépte óta megszámlálhatatlan eset fordult elő, hogy egyes városok, de különösen községek a rossz és okzerűtlen gazdálkodás következtében a tönk szélére jutottak. Megengedem azt, hogy a legtöbb esetben előre ki nem számítható veszteségek is lehetnek oka a városok és községek ezen válságának, de emellett feltétlenül megállapíthatónak tartom azt is; hogy a válságok legnagyobb részét a községi törvény, illetve az ennek a végrehajtása tárgyában kiadott és a pénztári kezelés és számvitel módjának megállapítását szabályozó jobban mondva irányelvül szolgáló 23354. 1886. B. Ü. M. számú rendelet hiányossága az oka.

Az akkori belügyi kormány ebben a rendelkezésben ugyanis legnagyobb részben a formára fektette a fő súlyt, a lényeggel ellenben nagyon keveset törődött. Elismerem azt, hogy Magyarország városai

— Okosan, kiált az egyik, ideje is volt már, ha ugy leittátok magatokat.

— Hát persze, hogy ideje volt. Sőt jobb lett volna egyáltalán be sem menni.

— Én már a sok szeszől nem is részeg voltam, de valósággal hülye. Ti sohse éreztétek ezt a bolond állapotot?

— Dehogy nem! Csak hogy mi mindig előlről kezdtünk s aztán rendbe jöttünk megint.

— Én is úgy tettem egy ideig, de a szervezeteimet már megölte volt a szesz s nem bírtam tovább. A mint kiléptem az ajtón egyenesen mentem a sarki rendőrhöz, mert az a bolond mániám keletkezett, hogy megbolondultam, a miben lehetett is igazam.

— Atyafi — kiáltottam a rendőrré, vigyen be engem a bolondok házába, mert ha nem, megharapom.

— Ejnye uram, ne tréfáljon velem van, nekem dolgom más elég.

— Nem viasz be?

— Nem.

— Na jó akkor elmegyek magam. S ha hiszitek hanem meg is cselekedtem.

— Jól néztél ki Pandur.

— Hagyd el barátom ez még semmi. Ezután jönn a java. Hát én bolond, részeg fejjel csakugyan el is mentem egy hidegviz gyógyintézetbe, a hova jó sok bódorgás után értem ki. Becsengettem s be is engedtek. De a bosszu ut alatt, mig kijutottam, kezdett egy keveset az eszem is rendbe jönni. Szinte bántam már hogy ide jöttem. Sokáig kellett várakoznom, mert bizony az itálnak még sok áldozata várakozott. Végre rám került a sor s beléptem az orvos rendelő szobájába.

— Nos hát mi baja Önnek? kérdezte az orvos.

Pandur Berczi megtérése.

— Irta: *Pólfy Aladár.*

Nagy társaságok ültek együtt egyik budapesti kávéházban, a hova legtöbbször egyetemi hallgatók jártak. Vigan folyt a terefero, jó kedvű elczelődés és mi minden a mi kitelik egy ilyen bohém társaságtól.

Ott ült a társaságban Pandur barátunk is, szörnyen agitálva a szesz ellen, mert ő egy idő óta meg nem ivott volna semmi féle szeszese dolgot, ha még Tokaj termette s az öreg Bachus szüretelte volna is, sem pedig sórt ha a vén Gambrius gyártotta volna is menyei műhelyében. A pálinkáról pedig szó sem lehet, hiszen szóba sem állt azokkal, a kik lumpolás után e méreggel akarták felfrisítenni elernyedtestüket.

— Hát Pandur barátom, szólott az egyik cimbor, te épen olyan szent életet kezdesz élni mintha karthauzi barátoknak csaptál volna fel? Azt már látjuk, tapasztaljuk, hogy a szesznek esküdt ellensége lettél, de hogy miért nem iszol azt még ezideig nem tudjuk. Meséld el nekünk hátha minket is megtérítenél?

— Azt lásd Berczi, kiáltotta karban az egész társaság.

— No ne épen olyan hevesen barátaim. Nem ismeritek a dolgot s könnyen beszéltek, de ha megtudjátok azokat a bolond dolgokat, a mit részegen csináltam, tudom elmegy nektek is a kedvetek a szeszszeléstől.

— Halljuk tehát, a próféta szavát.

— Minden gunyolódást tegyetek félre, s becsüljétek minden emberben a jellem szillárdaságát, mert

jegyezték meg, a ki egyben becsületes, jellemes, s minden körülmények, az életnek bármily megpróbáltatásai bözött meg fogja állni a helyét. Egy józan katona bármely őrhelyen többet fog érni mint egy részeg hadsereg. Egy becsületes, tisztességes józan életű magyar ifju többet ér száz züllő stréborúél. Ezek férgék nemzetünk testén, mert az ősi vagyont prédára dobják s ezzel adnak utat az invázióra, hogy maguk idegenben keresztessenek boldogulást. Ha becsületesen, őrizné a nemzetnek közkincsét, sem magának, sem nemzetének nem lenne terhére.

Ejh de hagyjuk ezeket a filozofálásokat, nem ide és most épen nem nektek való ez.

— Azt hiszed tán be vagyunk rugva

— Nem, viláért sem. De ti engem nem arra kértetek, hogy én nektek bölcséleti előadást tartsak, hanem hallani akarjátok az én furcsa tragikomédiámat. Ám legyen elmondom, hátha még volna valaki a ki okulna

Feszült figyelemmel hallgatták Pandurt. Tudták nagyon jól, hogy való igaz s nem baszontalan a mit hallani fognak, mert ok nélkül nem azokot becélni.

— Ne nevessetek ki, mert bár furcsa egy eset, milyeneket elbeszélésokban talán olvastatok is, melyet el nem hiszek, ha nem velem történt volna meg. Nagyokat ittunk, hiszen tudjátok minek magyarán nektek én, eltartott napokig, talán egy hete is volt már, hogy meg sem mozdultunk az asztaltól, oly vigan folyt a nagy muri. Időközben néha szundikáltam egyet s ez alatt a megrészegedett pajtások helyét elfoglalta más. Így tartott mondom egy hétig, sőt hiszem, hogy tovább.

Egyszer csak engem is megszállott a jó akarat, hogy elmegyek haza.

és közsegeinek oly különbéle természetű jövedelmi forrásai vannak, hogy ezeknek egyszerű kezelésére utmutatást adni nagyon bajos, de viszont a közsegi törvény életbelépte óta az egyes városok és közsegeknél előfordult nagyobb válságokon okulva: a közsegi ügyvitel szabályozása alkalmával az egyszerű gazdálkodás és a gazdasági ügyvitelre is feltétlenül ki kellett volna torjeszkodni.

Nagyon könnyű megoldása lett volna a dolognak. A vármegyék számviteli ügyei ugyanis a városok és közsegek törzsvagyonáról az 1893. évi 54.532. számú belügyminiszeri rendelet értelmében nyilvánvartási könyvet tartoztak vezetni. Ezen nyilvánvartási könyvekből, ha nem is az egész országra, de legalább a vármegyékre nézve külön-külön meg lehetett volna állapítani és csoportosítani úgy a városok, mint a közsegek jövedelmező törzsvagyonának természetét és ezzel kapcsolatban irányelveket szabni meg az egyszerű gazdálkodást illetően. A vármegyék számviteli vezetők is az említett nyilvánvartási könyveket és vezeti a pénzügyi számvetés is és még sem gondolt senki a törvény életbelépte óta soha az e teren felmerült súlyos természetű bajok orvoslására avagy legalább enyhítésére.

Ez a gyakorlati érzék nélkülözés eredményezte azt, hogy a városok és közsegek anyagi bajai a napi lapok, de különösen a vidéki sajtó révén minden esztendőben pertraktálva lesznek.

Felromagarázások kikerülése végett kifejezést adok itt abbéli meggyőződéseimnek is, hogy nem minden esetben a gazdálkodásnak tudni be a városok és közsegek folyton rosszabbodó anyagi helyzetét. Van itt, illetve közrejátszik itt ezer ok is, de sajnos mind olyan, amelyből egy is sok. Az állam ugyanis oly munkálatok teljesítésére köti le a városok és közsegek munkakapacitását, hogy például az anyagi és kétségbeesetten tulterhelt jegyzők teendőit kilencztedrészben állami funkciók képezik. Itt van az állami adó és anyakönyvi ügy! Ez mindkettő tömérdek és felelősségteljes munkát igényel és mindkettőt városi, illetve közsegi közegok végzik.

Sok irka-írka van a mi közigazgatásunkban. Ha ez a sok irodai munka nem volna, tiszter anyai ideje volna például annak a jegyzőnek a közsegi belügyeiben dolgozni és több ideje volna gondolkozni azon, hogy mint fokozza közsegeinek jövedelmét és hogy vigye előbbre népének jólétét.

Széll Kálmán volt miniszterelnök és belügyminiszterünk a közigazgatási eljárás egyszerűsítésének képviselőházi tárgyalása alkalmával egyik beszédében úgy nyilatkozott, hogy „Magyarország állami

életében sokkal fontosabbnak tartom a jó közigazgatást, mint az igazságszolgáltatást.“

Akik ezt hallották, vagy olvasták, azt hitték, hogy most lesz ideális jó közigazgatásunk, hisz az az ember, aki az ország színe előtt így nyilatkozik: feltétlenül tesz is valmit. Tett is. Elvette a jegyzőktől a pénztárt és államosította a számvetőséget. Hogy be vált-e az intézkedés, azt megmondhatják a vármegyék.

Én azonban a jó közigazgatás alapját nem tisztán a közigazgatási tisztviselők becsületesség, ügybuzgósága és értelmi minősége, hanem legfőképpen a közsegi lakosok és közsegek, mint erkölcsi testületek anyagi jólétére képezik. Mert ahol jó mód van, ott a legtöbb helyen béke és megelégedettség is van.

Ha tehát azt akarjuk, hogy ne csak egészséges és jó közigazgatásunk legyen, hanem a közterhek redukálása által az ország népe is boldoguljon, a városok és közsegek a gazdasági válságból kievickéljenek, azon kell igyekeznünk, hogy a városok és közsegek hivatalnokai, de különösen a közsegi és körjegyzők tisztán közigazgatási funkciókat teljesítsenek, hogy idejük és alkalmuk legyen valódi hivatásuk: a közsegi és nép jólétével foglalkozni.

Legelső feladatnak tartanám e részben a városok és közsegek törzsvagyonának jövedelmezőség, természet stb. szerinti gondos összeállítását, vármegyék szerinti csoportosítását és így minden egyes természetű vagyon kezelését, illetőleg külön-külön, hogy úgy mondjam, gazdálkodási irányelvek kidolgozását.

Akkor aztán, ha az állami funkciókat a közigazgatási tisztviselők megfelelő segítség mellett kellő számú munkaerővel végzik, ellenőrző tisztviselőink pedig a vagyonkezelésre hivatott tisztviselőkkel együtt az anyagiakat rendező hozzá: lesz jólét és megelégedettség. K. Gy.

Politikai jegyzetek.

Székeljudvarhely, április 5.

A kiegyezés körül való harcokhoz alig vannak új momentumai. Eseményei vannak ugyan, de nem újak. A magyarországi események csak megerősítései annak a régi dolognak, hogy az országban a nemzet a kiegyezést csak az anyagi függetlenítéssel akarja. Az pedig szintén nem új dolog, hogy Ausztria meg nem akarja. Az ottan elhangzott nyilatkozatok minden ilyenről messze állanak.

Itthon pedig egyre nagyobb hullámokat

— Nekem? Nekem egyáltalán semmi, hanem részeg vagyok ide botorkáltam valamiképp.

— Ejh ne beszéljen így kérem, hiszen Önön az örütségnek bizonyos szimptomái mutatkoznak. Ön örült.

— Ki? Én? Hogy volnék én bolond? Nem vagyok én kérem hanem részeg....

— Épen ebből látom, hogy ön az örütségnek egyik különleges esete. Azt hiszi magáról, hogy részeg s így szabad mindent elkövetnie....

— Mit kérem? szoltam megjövedve.

— Azt, hogy ön veszedelmes örült, s alig hiszem, hogy én nem eszelvezhető legyem, ki kell szállítsuk hamarosan a Lipótmezőre.

— Mit? engem? Minek? Miért?....

— Azért mert önön nemsókára teljes erejével kitor a téboly.

— De kérem, most már könyörgésre fogtam a dolgot, hiszen én nem vagyok bolond.

— Látja, mint mondtam, épen ez a mániája!

— Nekem?

— Természetesen.

— De doktor ur.

— Ne beszéljen annyit, mert kényszerubbonyt tétetek Önre.

— No itt csakugyan meg kell bolonduljak.

Aztán cseppet a doktor. Két hatalmas ápoló lépett be.

— János, mondja meg János orvos urnak, hogy egy veszedelmes örült jelentkezett, ügyeljen rá, mig felveszem a nacionalitását.

— Hogy hívják?

— Kisvondorosi, nagyvondorosi, alsófüleméri, felsővápai Kondor András. Gondoltam, majd mondom én nektek egy nevet, hogy elmegy a kedvetek.

— Úgy látszik mondta magában az orvos, hogy a nemesség is hóbortjai közé tartozik.

— Miféle hóbortról beszél doktor ur?

— Az ónéról ifju barátom. Ön percről percre jobban hebizonyítja, hogy nem sok időnk marad a tétovázásra. Nem is folytatom most tovább, nehogy itt a rendelő szobában törjön ki dühe. Majd holnap....

— Doktor ur! Azt a csirkefogó képpen felnevelt, százdfából kifaragott, füstre akasztott teremburáját én magának, úgy vágok... va....

— István, vigyék azonnal a szobájába.

No gondolhatjátok, hogy éreztem magam. De ez még száma a többibe. A két ápoló egy perc alatt nyakon fogott s elszállítottak a szobámba, s el kezdtek vetkőztetni. Én gondoltam, ha már enyiben van a dolog, hát kialszom magam, s aztán másnap úgy is meglátják, hogy nem vagyok bolond, szabadon bocsátanak. Tudtam, hogy úgy is sokba fog kerülni a boldogság, gondoltam legyek egyszer ur. Borzasztó póff eszkedően nyujtottam oda a lábam, hogy lehuzzuk a cipőmet, s szépen, de elég gyorsan vetkőztettek engemet. Mikor addig jutottunk nagyot kiáltottam:

— Hó, a ki kilésoma van magoknak, én alvás-hoz nem szoktam egészen levetkőzni....

— No látod-e, suggá az egyik ápoló a másiknak, ilyen bolondnak se volt még.

— Ki bolond, ordítottam, a hogy a torkamon kifért. Hát még ezek a szolgák is bolondnak néztek.

Nem sok teketóriával egyszerre lerántottak rólam mindent s nagy hirtelen kiugrottak az ajtón, s én ott maradtam egyedül összes ruhadarab egy fél cipő volt a mit dübömben az ápolokhoz akartam vágni, s azt szorongattam görcsösen a kezembem.

Akkor vettem észre, hogy én egy sötét szobában vagyok Gondoltam úgy is jó. Sötétben aludni jobb De hol a menykőbe van az ág.

Elkezdtem tapogatni utánna. Aztán, zaupsz, beleestem egy nagy hideg vizez kádba. Képzéljétek el kicsuda jóleső hideg fürdő volt az. Úgy ordítottam,

vert az önálló magyar vámtérület s a magyar nemzeti jegybank kérdése. Most, a kettős ünnepek alatt az ország több részében megnyilatkozott ez politikai és gazdasági természetű gyűléseken. Politikai egyesülések, ipari és kereskedelmi testületek szólaltatták meg szavukat a gazdasági függetlenségnek már már izzó jelszava mellett. Általán bizalmukat fejezték ki a kormány iránt, a mely Ausztriával szemben nem hagyja a nemzet jogait s kívánságaikat a gazdasági önállóság jegyében formulázták. Mondhatni, hogy igen erősen nyilatkozik meg a nemzet szava ebben a fontos kérdésben s ezzel biztosítja is, a további küzdelem remélhető, várva-várt sikerét.

A magyar közélet nem lehet el huzamosabb ideig katonai afférek nélkül. A magyar politikai és közélet izzó atmoszférájában gombamód teremnek az afférok.

De a sok affé között is a legfurcsább talán az észéki Szózat-affé. Furcsa és különös azért, mert ezuttal katonatisztek keltek védelmére Vörösmarty Mihály nemzeti imádságán, a melyet civilek támadtak meg. A civilek horvátok voltak, a kiknek igaz védelmére kelt néhány horvát származású katonatiszt is.

Jellemző eset, hogy a Dráván túl magyar katonáknak kell megvédeni a magyar szót, a magyar dalt. És nemcsak az az érdekes, hogy katonák védik a magyar nemzet imádságának, de ennél is érdekesebb, hogy a horvátok éppen most tárgyalják a mi nemzeti érzéseinket.

Éppen most, a fiumei rezolúció virágzása idején, a mikor még szét sem oszlott az a mámor, a mi az újjászületett magyar-horvát testvériség nyomán felülvált. Most, a mikor Magyarország a horvátoknak összes akceptábilis kívánságait teljesítette, a mikor minden hátsó gondolat nélkül őszintén nyujtottuk testvéri jobbnakat most támad az észéki Szózat-affé.

Pánszlávok, szokolisták és a nagy illyr eszmének egyéb hóbortosai támadják a mi nemzeti érzésünket. Durván és ok nélkül.

Óvatosságra inthet minket az észéki példa. Mi a horvátoknak eddig mindig csak ajándékoztunk. A gazdasági kiegyezésben pénzt, politikában jogokat és a hála — katonai affé a Szózat miatt Óvatosságra inthet minket az észéki példa. Óvatosságra a horvátok hálájával és a magunk bolondos gavallérságával szemben.

*

hogy egy becsületos délafrikai sakál megirigylhetne volna tőlem. Kimászta ebből nagy nehezen. De hát hova feküdjem mégcsak egy pad sem volt a szobában. Aztán kutatni kezdtem hátha átléphetne menni valahová. Végre csakugyan egy kilincs akadt a kezembe s nagy örömmelre egy tiszta szobába jutottam a hol szépen vetett ág vár.

— No de talán igen hosszú is a dolog, eddig megunták. Majd el mondom holnap a többit.

— Olyan nincs Berezi barátunk. Mond csak el mert én már okulni kezdtem. Nincs kizárva, hogy megtérek. Nem akarnék ilyen komédiába bele keveredni, pedig a mint veled megtörtént, megtörténhet velem is, mással is.

— Nem bánom hát, ha csakugyan hallani akarjátok elmondom rövidre fogva a többit is. Halljátok tehát. Látva, hogy minden el van zárva, még az ablakon is vasrács volt, mert elkeveredésemben tán ott is kiugrottam volna úgy a hogy voltam s akkor csakugyan bolondnak uézhetők volna, lefeküdtem. Aludtam és aludtam egy heti fáradalmat, egy heti lumpolást. Mikor megébredtem már magasán volt a nap. Fel akartam kelni, de még egy harisnyakötőt sem találtam, semmi ruba sehol. De megláttam hogy hidegsült s más e félék vannak az asztalon. Bizonyosan addig hozták be mig aludtam.

Hozzá is láttam becsülettel.

Az elmenekülésem történetével nem untatlak. Csak még azt mondom el a mi titeket is érdekel.

Másnap a mint felmentem az egyetemre egy „Fries Ujságot“ vásároltam, s a mi legelőbb a szemembe ötlött az volt óriási betűkkel: „Magszökött örült.“ No ez én vagyok gondoltam magamban, s jót nevettem, hogy megszököhettem. De bezzeg lehadt a kedvem mikor benot kezdtem olvasni:

— A magszökött örült. Aztalossy vizgyógyintézetéből egy közveszélyes örült megszökött, ki-

A minap egy érdekes kis hírt olvastam a Berliner Tageblattban. Az volt benne, hogy Vilmos német császár milyen ügyes üzletember. Van neki Kadánban egy majolika-gyára, mely igen szenzációs árucikkeket produkál. Ezeket aztán a császár akként terjeszti, hogy ha valamelyik nyilvános helyen összekerül a birodalom bármely nevesebb nagykereskedőjével, magához szállítja és beszélgetni kezd vele a műiparról, történetesen aztán a majolika gyártásról is. Ennek aztán alkalmá nyílik szóba hozni azt, hogy honnan szerzi be az illető kereskedő a nemü szükségleteit és ha véletlenül nem vevője a kadáni gyárnak, pure et simple felkéri, hogy vásároljon ezentul annál a gyárnál. A kereskedő persze készséggel tesz eleget a császár óhajának, a ki ekként jó üzleteket csinál. Sőt, — de ezért már a Berliner Tageblattot terhelje egészen a felelősség — ha a meggyezés sikerült, a császár nyomban kiveszi a németet, beírja a történet megrendelést s néhány nap múlva pontosan effektuálja a gyár azt.

Ez az érdekes hír bejárta azóta a világsajtót. Magyarországon is több lap átvette.

A német császár példája nem is áll magában ott, abban a hatalmas ipari birodalomban.

Mindez azt bizonyítja, hogy a németek ma már túltették magukat azon a balhiedelmen, hogy a gyáripár, vagy egyáltalában az ipari foglalkozás nem urnak való. Az igaz, hogy ott bizony nincsenek olyan duskalászu róvak, miut a mi Alföldünkön, a porosz, vagy a sziléziai síkság nem terem oly pompás buzát, mint a magyar megyék területén található, de azért kétségtelenül nem igen régen még ott is az a felfogás uralkodott, hogy a birtokos, az őstermelő földjéből él. Sajnos, a folyton dráguló munkabér kiábrándította őket ebből téves hitből és ma már a nagy latifundiumok urai is belterjesebben fognak hozzá vagyonuk kamatoztatásához.

Nálunk a gyáripár ugyszólván kivétel nélkül a külföldi tőke kezében van. Nagy engedményekkel csalogatjuk őket hozzánk, udvarolunk angolnak, francziának, németnek egyaránt, az osztrák meg az előbb-utóbb bekövetkező gazdasági különválás szelét megérezve, magától is jön hozzánk, hogy gyárat alapítson. Hiszen jó, helyeselni való dolog az, de bizony mégis csak jobb dolog lenne, ha a hazai tőke nem idegenkednék annyira a gyáralapítástól. Az elszegényedett középosztálytól nem lehet azt várni,

nek kézre kerítésére az egész rendőrség és dektivek mozgósítottak. Kézre kerítése annál lényegesebb és sürgősebb, mert részegnek képzeli magát s esetleg másokban kárt tehet stb. stb.

— Na most mit csinál az Berci! Ebből a csávból menekülj ha tudsz. Akkor ember vagy a talpadon.

Annyit mondhatok nektek, hogy a hideg is rázott, hátha elcsipnek.

Végre egy sok pénzbe kerülő, nagyon reszkurozott dolog jutott eszembe. Más mód nincs a menekülésre, mert ha el találnak csipni okvetlen a Lipómezőre visznek, minthogy elmentem ki a sanatoriumba s egy szolgát 5 drb ropogós ötvenesért megvesztegetve megtette azt a szivességet nekem, mivel ugy is látta, hogy nem vagyok bolond, beletelefonozott a rendőrségre, miszerint a bolond megkerült.

Igy tudtam megmenekülni csak a bolondok házából, de azóta sem ittam, s nem is fogok ám. Nem leszek én senki gúnytárgya, nem csinálók én a saját pénzemért magamból bolondot.

Hiszen az ivással oda a vagyon, oda becsület, tisztesség, én pedig ezen az uton a históriám miatt sem akarok járni. Ebből meggyőződtem mi lesz az emberből a szesz batása alatt.

Ti is gondolkozzatok

— Jót nevetünk czimbora, de ez a nevetés nagy iskola nekünk. Én a magam részéről ezennel lemondok minden szeszese italról, s ezzel az egyik hü barát a földhöz vágta poharát. Utánna a többi is sorra.

Azóta lerakták gyorsan a vizagákat az egyetemen s a társadalomnak számotvető tagjai lettek.

*

Bolond egy história, bár drága, de kitűnő iskola volt.

hogy e tekintetben a nemzeti munka részese legyen. A tőkenélküli kereskedő és iparos szintén nem birható erre. Mánásaink tehát, azok elsősorban, a kiknek rá kellene magukat szánniuk, egy hatalmas leudületet adva az eszmének, a törvényes gyáralapításra.

Városaink rendezése.

— A városi mérnök urnak ajánlva. —

Székelyudvarhely, ápril 5.

A városok produktív fejlesztése nem lehet csak a városrendezés feladata. Ehhez legelső sorban a városi lakosságának céljuttatás és szorgalmas kereskedelmi és iparos tevékenyebbé szükséges. De a fejlesztés elősegítéséhez mind a kormány, mind a városi hatóságok nagyban hozzájárulhatnak. Hogy a kormány mit tehet a városok érdekében, arról volt szó a most lefolyt költségvetési vitában, foglalkoztunk vele mi is. Ezzel ezentben a városok építészeti rendezése a városok önkormányzati jogköréhez tartozik. Feladata nem áll másból, mint a jelenlévő és a jövőbeli lakosság lakásainak és munkahelyiségeinek legcélszerűbb elhelyezéséből. A szerint, a mint ezt a feladatát jól, vagy rosszul tudja elvégezni, valamely város rendezési terve a város fejlődésének egyik leghatásosabb segítője és legnagyobb akadályja lehet.

A lakosság célszerű elhelyezésének legelső kelléke a vagyon- és személybiztonság. Egy jól átgondolt városi tervnek első feltétele az, hogy a város minden pontjához veszedelem esetén könnyen és gyorsan hozzá lehessen férni.

Valamint tűzveszedelem csökkentése a vagyonbiztonság növekedését jelenti, épp úgy a közegészségügyi fejlesztése és a halandóságnak ezzel járó csökkentése a személybiztonság tökéletesítésének tekiuthető. A városok rendezésének programjához tartozik tehát mindaz, ami alkalmas arra, hogy az egy helyen felhalmozódó embertömegek szoros együttélése folytán könnyen előállható egészségügyi bajokat elhárítsa.

Ide tartozik mindenekelőtt egy szakszerűen épített vízvezeték. Nálunk a közbizéri vízvezeték főlegesen vízenek felhasználásával. Hálottuk eléggé a közelmúlt napok túzeseteinél, mennyire megnehezítette a meutó munkálatokat csaknem mindenütt a vízhiány.

A tűzveszedelméből levonható tanulságot annál is inkább meg kell szivelnünk, mert vízvezeték nélkül egészségügyi viszonyaink alapos és tartós javulását ugyancsak nem lehet elérni. Már pedig itt közvetlenül a nemzetek legdrágább javáról, az ember életéről van szó. Városaink halandósága nagyobb részt haramincz ezredrésze rug. A vízvezetékkel és az ebből kifolyólag szükségesnek válót többi egészségügyi mérnöki berendezéssel, különösen csatornázással rendelkező városok halandósága számos példa alapján mintegy 20 ezredrésze tehető. Sok esetben nem tesz ki többet 15 ezredrésznél. De ha csak az előbbi számot vesszük is tekintetbe, egy a közegészségügyi mérnöki munkák kiépítése 10.000 lakosra évenként száz emberélet megmentését jelenti. Ez mindenesetre gondolkozóba ejtheti városaink felelős vezetőit.

A tulajdonképpeni mérnöki munkálatokon, első sorban tehát a vízvezetéken és csatornázáson kívül már maga a város berendezési terve is nagyban elősegítheti a közegészségügyi viszonyok javulását az által, hogy az utcák és háztömbök elhelyezésénél és méretezésénél gondoskodik arról, hogy lehetőleg minden, még a legkisebb és legolcsóbb lakás számára is biztosítsa a szükséges levegőt és világosságot, amelyek nélkül egészséges lakás nem képzelhető. Ha tehát tűzbiztonsági szempontból szükségesnek találtuk a tulságosan szűk beépítés korlátozását, ugy most azt látjuk, hogy az e célból szükséges intézkedések egyaránt válnak hasznára a közegészségnek is.

De aki valamely város jövő kiépítésének és terjeszkedésének alapjait akarja lerakni, annak ez inkább preventív eszközökön túl is ki kell terjeszkednie a lakosság érdekeinek pozitív előmozdítására is mind gazdasági, mind szociális tekintetben, a mire a hozzáférőt várostervezőnek ugy a terv kidolgozásánál, mint kivitelénél tőg tere van.

A gazdasági érdekeket szolgáljuk mindenekelőtt, ha a szabályozási terv felállításánál minél nagyobb súlyt vetünk a könnyű, gyors és olcsó forgalom lehetővé tételére, mind a város területén belül, mind pedig kapcsolatosan a távolsági forgalommal.

Gazdasági érdekeket szolgál az is, ha a hasonló rendeltetéstű építkezést már a várososterv megfelelő kialakítása által ugy csoportosítjuk, hogy az iparnak és kereskedelmeknek biztosítjuk a város területének ama pontjait, melyek a nyersanyagok beszerzése, s a kikészített anyagok elszállítására a legalkalmasabbak. Számos külföldi példa mutatja, mily hatalmas segítő eszközévé válhatik minden iparfejlesztő akciónak, ha a város terjeszkedési területén oly telkeket bocsájthat új ipari vállalatok létesítésére, amelyek kedvező fekvésük folytán vasutak és vizutak szomszédságában már előre biztosítják a vállalkozó iparosnak a versenyképességnek egyik főfeltételét: az olcsó közlekedési összeköttetést.

De nemcsak a nagyobb városok járhatnak el ekképpen. Minden kisebb város segítheti ekképpen az ipart, amelynek életfeltétele nem az, hogy nagy városban legyen, hanem hogy olcsó összeköttetésbe legyen hozható beszerzési és fogyasztási piacával. A városok dolga szabályozási tervüket ugy alakítani, hogy az ipar megkapja ezeket a feltételeket.

Gazdasági és szociális érdekek érintkeznek a városrendezőknek arra irányuló törekvésében, hogy lehetőleg megakadályozza a telekáraknak és ebből kifolyólag a lakásbérenek nagymértékű emelkedését, a mit erősen fejlődő városokban az utolsó évtizedekben mindenütt tapasztalhattunk. E cél elérésére is kínálkozik számos eszköz. Mindenekelőtt óvakodnia kell attól a sablontól, mely minden utcát egyenlő szélessre és egyenesre tervez, tekintet nélkül arra, hogy a túlzott szélesség tényleg szükséges-e és a túlzott egyenesség nem okoz-e oly kiszajátítási és kártérítési kiadásokat, melyeket csakely irányváltoztatással minden egyéb érdek megkárosítása nélkül el lehetett volna kerülni. Megnehezíti a telekárak megokolatlan folhajtását, ha már a telektömbök méretezése és kiképzése kizárja a telkek túlhajtott kihasználását. Ellensúlyozza a spekulációt, ha a város idejekorán készített el terjeszkedési területének szabályozó tervét, gondoskodván egyuttal a tervezett utcák idejekorán való kiépítése által a telekkinálat megnövekedéséről. Ilyen és ehhez hasonló más rendszabályok által a városrendezési munkálatok nagyban elősegítetik a lakásvizonyok oly alakulását, mely lehetővé teszi különösen a szegényebb néposztályok részére azt, hogy kevesebb pénzért megfelelő lakást kapjanak mint amilyenre eddig szert tehetek. S ezzel felszabadulna a jövedelemnek egy része, amelyet eddig a lakásbér foglalt le, s abba a helyzetbe juttatná a kisjöveldelmű családokat, hogy többet adhasanak ki egyéb szükségleteik fedezésére, ami mindenesetre a szociális haladásnak felel meg.

Lehet azután még beszélni a városépítészeti esztétikai oldaláról. Soha sem lehet elég nyomatékkal bangoztatni, hogy a város külső képe adja látható jelét a lakosság kulturális állapotának, szeretetének szűkebb hazája iránt, büszkeségének arra, a mit századok munkája révén elérni sikerült. De a fő mégis az, hogy a városok szabályozási terve megfeleljen a praktikus kívánalmaknak s akkor a kielégítő esztétikai megoldás sem fog elmaradni.

HIREK.

Székelyudvarhely, április 7.

A székely erdők ára.

A Székelyföldön az utolsó években jelentékeny nagyságu erdők kerültek vásárlók kezére. Az önkincs egyre fogy. A népnok félrevezetése a természetes könnyelműséggel szépeu összejártszik és az értékes örökség gyakran uszik el anélkül, hogy a gazdasági fejlődési viszonyokban javulás állana be. Szomorú dolog ez nagyon. Amint megbízható helyről értesülünk, az erdőeladások révén bejött vagyon a legtöbb ember kezén ugy megy tovább, mint a meg nem becsült talált pénz. Mig az erdő árúban tart, a székely vigan éli világát. Nem dolgozik, hanem mulat. Anyira megy e részben, hogy például Gyergyóban, Csikvármegye felső részén, ahol a legtöbb erdő eladás történt, igen nagy munkabérért sem lehet odaváló munkást kapni és idegenekkel kénytelenek építtetni a székely vasutat. Pedig ennek az építésnek egyik főfeladatává tették, hogy a székelyeket foglalkoztassa és megakadályozza a Románia felé irányuló kivándorlást. A női napszám ezzel ellentétben nem emelkedett, ami szintén igazolni látszik, hogy a kapott pénz nem a család javára szolgál, hanem: könnyen jött, könnyen megy! Hogy mint fogja magát érezni a szegény székely, ha majd azt kénytelen tapasztalni,

hogy sem erdő, sem pénz, sem gazdasági előromenettel, azt elképzelhetjük. De a dolgon segíteni akkor már nem lehet!

A székely miniszteri kirendeltég tapasztalata szerint sokkal nagyobb gazdasági fellendülés szemlélhető azokon a részeken, ahol erdőeladások nem voltak. A szegény székelyek itt látható örömmel keresik fel a falusi gazdákat, hogy tanuljanak, ismereteiket gyarapítsák és megfeszített erővel dolgozzanak, hogy gazdasági berendezésüket tökéletesítsék. Azok ellenben, akik az erdőeladások révén nagyobb erőlködés nélkül is jobb helyzetet teremthetnének, fölöslegesnek tartják a gazdákéhoz való menetet, vagy hogy résztvegyenek azokon az összejöveteleken, amikor ingyen osztanak okos, jó tanácsokat.

Általánosítani a dolgot mégsem lehet egészen, noha a szomorú tapasztalatok közel járnak ehhez. Kétségtelen ugyanis, hogy a hirtelen kapott pénzzel a székely igyekszik adósságait rendezni. Talán ki is fizeti, esetleg a takarékbba is jut valamelyes. De távol a helyzet attól, ahogy várható lehetne. Amint érteülünk, a székely takarékpénztárak betétjei az elmúlt évben jelentékeny emelkedést mutatnak. Közlebbi adataink idovonatkozólag nincsenek, de megkíséréljük azért, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó székelyföldi hitelszövetkezetek eredményeinek egybevetéséből hámozzuk ki a közeli valót.

A négy székely vármegye: Udvarhely, Háromszék, Csik és Marostorda hitelszövetkezeteinek 1902., 1904. és 1906. évi takarékbetéteit fogjuk taglalni. Kezdjük Udvarhelyen. Itt 1902. végén 28 hitelszövetkezetet 225.300 korona betétet kezelt, 1904-ben 31 szövetkezetet 381.900 koronát, 1906-ban 34 szövetkezetet 581.000 koronát. Négy esztendői emelkedés 356.700 korona. Háromszék vármegyében 1902. végén 22 hitelszövetkezetet 144.800 korona betétet kezelt. 1904-ben 26 szövetkezetet 415.000 koronát, 1906-ban 27 szövetkezetet 746.300 koronát. Emelkedés négy év alatt 591.500 korona.

Csik vármegyében, ahol az erdőpusztítás annyira divattá vált, hogy állunk? 1902. végén 13 hitelszövetkezetet 37.000 korona betétet kezelt. 1904-ben 16 szövetkezetet 186.500 koronát, 1906-ban 17 szövetkezetet 387.300 koronát. Az emelkedés négy év alatt 350.300 korona; tehát csaknem tizszerese az 1902-iki betétnek. De mégse lesz ez arányban az erdőeladásokkal! Kicsiny összeg ez ahhoz a vásárhoz, amit a csiki székelyek kötöttek.

Marostordában legkisebb a változás. 1902. végén 37 hitelszövetkezetet 86.500 korona betétet kezelt. 1904-ben 40 szövetkezetet 180.000 koronát, 1906-ban 47 szövetkezetet 224.600 koronát. Négy esztendő gyarapodása 138.000 korona.

Összevetve pedig a négy vármegye négy esztendői takarékbetét növekedését, azt találjuk, hogy a különbözet 1.436.000 koronát tesz ki. Ezzel szembeállítva a félmillió lelket számláló székelységet, azt az eredményt kapjuk, hogy minden lélekre esik az utolsó négy esztendő alatt nem egészen 3 korona a hitelszövetkezetek takarékbetét növekedéséből. Másként alakul természetesen a dolog, ha csak a hitelszövetkezeti tagokat vesszük számításba; a szövetkezeti tagok száma 18 661-ről 25 422-re emelkedett. Egy-egy hitelszövetkezeti tagra 1902-ben esett 25 korona takarékbetét, 1906-ban pedig 56 korona.

Mindezeket figyelembe véve, nem vagyunk elragadtatva a székelység gazdasági fejlődésétől. De mutatják azt is, mennyire szükség volt a miniszteri kirendeltségre és hogy mily fontos feladatok várnak itt reá a népnevelésért, erkölcsi és gazdasági irányítását illetőleg. Arról van szó, hogy a székelységet felrúzzuk kábultságából és megmentsük számára azt, amit még el nem pazarolt, ami tehát még megmenthető. Mert különben keserves lesz a felébredés és a késő bánat mitsem használ.

A feltámadás ünnepét kegyeletesen ünnepelte meg a város közönsége. A busvét meghozta végre a régóta várt tavaszt is és a tavaszi nap aranyos verőfénye ezreivel csalta ki a sétálókat az utcára, mely egyszerre derűsebb lett. A levegő ugyan még nem enyhült meg túlságosan, ám a hideg csak a kirándulásokat korlátozta, de a városban nem rontotta az ünnepi hangulatot. Husvétnek mind a két napján tömérdek ember záródokolt a templomokba, amelyekben megtartották a hagyományos istenistizteleteket. A határkerülés az idén nem mutatta azt az eleven képet, mint a korábbi esztendőkből, minnek oka a kerülésben aktív résztvevők számának lepa-

dásban található meg, melyen viszont nem lehet csodálkozni akkor, midőn kinn a határt még félmo-terez bótakaró borította el. Ünnepe másodnapja szintén derült hangulatban köszöntött be, s felvirágozott öntözők eleven serege tarkította az utcákat.

Tóth Béla halála. Gyásza van a magyar irodalomnak. Egy munkás erőteljes a minden ízében magyar író- és hírlapíró hunyt el élte delén; akkor midőn még az ő kiváló tudásától, s még ezt is felülmúló páratlan vaszorgalmától igen sok szépet, értéket és hasznost várhattott volna a magyar irodalom. A „Pesti Hírlap” esti levelein írta: *Tóth Béla* nincs többé. Bence a magyar irodalom, s különösen a magyar hírlapirodalom legkiválóbbját az írásban művész, legjelősebb színvonalú munkását vesztette el. Halála mély, igazi szívből fakadó részvétet keltett nagy kiterjedésű tisztelői, barátai és különösen író- és hírlapíró társai körében. Tömetése melyet dr. *Légrádi Imre*, a P. H. szerkesztője rendezett nagy áldozatkészséggel, pénteken délután ment végbe nagy részvét mellett.

Kinevezések. A király *Cseresnyés Sándor* és *Feress Monyhért* székelykeresztúri járásbírói albirókat a székelykeresztúri járásbíróshoz, *Gidófalvy Benedek* oklándi járásbírói albirót az oklándi járásbíróshoz járásbírókká nevezte ki.

Hangverseny. A szt.-Ferencz-rendi atyák orgonájára ünnep-másodnapján rendezett hangverseny szép közönséget vonzott egybe a Budapest-szálló szintermébe. A város közönsége összegyűlt, hogy ez uton is meghozza a maga áldozatát a derék atyák szent céljára és viszont cserébe egy művészi színvonalon álló hangversenyt kapjon. Ugy véljük, hogy mindkét fél meg lehet az eredményül elégedve, mivel az estély nemcsak nagy anyagi, de szép erkölcsi sikerrel záródott le. A hatalmas műsort az *Első zenekar* nyitánya vezette be, mely után „Szent Caecilia”-t élőképben mutatták be. A poetikus, lebilincsoló kép kivételével, élénk színhatásával, dekorációjával P. *Gergelyt* és *Janicsok* Józsefet dicséri. A következő piéce *Váradi-Hövessey* „Stella máris” melodráma volt, melyet *Trmál Rozsó* (Kolozsvárról) adott elő. A szingzadag, bensőségteljes részekben gazdag költeményt mély érzéssel, drámai erővel juttatta érvényre. A zongorakíséretet *Hevessy László* (Kassáról) szolgáltatta átilszerűen. Most egy férfi kvárttet következett, *Hudolin Lajos*, *Koller János*, *Szabó József* és *Székelyhidý Ferencz* (Kolozsvárról) Valkmann dalaiból énekeltek. A hatalmas, szép hanganyag, az őszhang egyaránt meghódította a közönséget, mely a művészi színvonalon álló énekszámot megismételtette. Most Dr. *Kiss Menyhért* közigt. tisztviselő (Marosvásárhely) lépett a színpadra és társadalmunk szociális kérdései közül a legérdeke- sebből: a feminizmusról tartott szabadelőadást. A tartalmas, gördülékeny előadás mindvégig lebilincselte az óriási közönség figyelmét. Ezután *Székelyhidý Ferencz* énekelte Dankó-Szabolcska „Sir a nóta” dalát. Kellemes, rokonszenves, tisztán csengő szoprán hangjával, bámulatos lélegzetvételi oekonomiával, mesteri decrescendálással lelkes hatást ért el és művészi sikert aratott. *Hevessy László* a zongorakíséret előadásában kongeniális társa volt. A műsor első részét *Jenny H.* „Ruth Booz szántóföldjén” festményének élőképben való pompás reprodukálása zárta be, mely mesteri színhatásával rendezőjét dicséri. Szünet után *Ebbioghaus*: „Jézus a gyermekek közt” című képének ugyancsak élőképben való bemutatása következett. A csoportok izléses elhelyezése, a dekoráció, a színhatás, szóval minden, mi a képet nagybecsűvé teszi, mind jelen volt az élőképben is. Most újra a férfi kvárttet következett. *Frater Loránd* dalának oléneklésével az előbbeni hatást, ha ez lehetséges, még fokozták a jeles műkedvelők. *Székelyhidý* tenorjához — mely a legörősebb tenorhang, mit valaha vidéken hallottunk; nagyterjedelmű, világos színezetű és amellet lágy, behizelgő — pompásan illeszkedett a szép kíséret. A zajos tetszésnyilvánítás végzetével *Ember János*, *Dezsó*, *Sándor* és *Jenő* középsík. tanulók hegedű-negyest adtak elő. A négy testvér sikerült vállalkozását tapsal jutalmazták. Most *Koller János* (Kolozsvár) a „Varázsfuvola” opera áriáját és *Bend* lemondását a „Tetemrehívás”-ból énekelte, *Alföldi László* néprök zongora-kísérete mellett. Drámai bassus hangjának hatalmas erőjével, terjedelmével és timbr-jével lelkes tapsokra ragadta a közönséget. A hangszóvsnek helyességével, finom árnyalatokban lefokozott decrescendóival meghódította a haligtóságot. Ezután *Ebbinghaus* „Szent asszonyok a sírnál” képét mutatták be, mint élőképet, mesteri reprodukcióban. A meglappon szép tablo szép hatást

ért el. A tartalmas művésztélyt *Koller*, *Hudolin*, *Szabó* és *Székelyhidý* ének-kvárttetje zárta be, kik most Schaffer: „Bölcs Salamon” dalát énekeltek művészi őszhanggal. A hangversenyről közel éjjel tájban oszlott szét a közönség emelkedett hangulatban. A buzgó atyákaok, mint rendezőknek legszebb jutalmat nyújtja fáradozásaikért az a siker, melyet ez este méltán elérték. — A hangversenyt harmadik ünnepen este közkívánatra félhelyárrakkal megismételték, mely alkalommal a műsor következő volt: 1. Nyitány *Sándorka* zenekora által. 2. Élőkép „Noé áldozata”. 3. *Hevessy László* magyar népdalokat énekel, saját zongorakísérettel. 4. „Szép Gacó Jolán”-t szavalta *Trmál* Rezsó. 5. Élőkép „Salamon ítélete”. 6. *Frater*-nótákat énekel a kvárttet. 7. Saját költeményeit szavalta Dr. *Kiss Menyhért*. 8. Élőkép „Eszter királyné”. 9. Magyar nótákat énekel *Koller János*.

Kivonat a m. hiv. lapból. A m. kir. pénzügyminiszterium közhírré teszi, hogy az 1881. évi január 1-ről keltezett o. é. 5 forintosokat és az 1884. évi január 1-ről keltezett o. é. 50 forintosokat az *Osztérák-Magyar Bank* és fiókintézei csak 1907. évi augusztus 31-ig fogadják el átváltás végett. — A rühör szorványosan fellépett *Szentábrám*, *Székelydobó* és *Vágás* községekben, a miért nevezett községekben udvarzárlatok rendeltettek el.

Leányiskolai internátus. A segesvári állami polgári leányiskolával kapcsolatosan a jövő iskolai év kezdetével egyelőre 10 tanulóléány részére házias jellegű internátus lesz szervezve, tanulónkint 36, illetve 40 kor. tartásdíjjal. A helyek korlátolt számára tekintettel értesíti az igazgatóság az érdekelteknél tanulókat, hogy az internátusba való felvétel iránt legkésőbb *f. évi június hó végéig* jelentkez be leányaikat az igazgatónál, aki készséggel szolgál további felvilágosítással a hozzá fordulónak.

A Kereskedő Társulat folyó hó 2-án délután 5 órákor tartotta meg évi rendes közgyűlését a kereskedő „Otthon” helyiségében *Persian János* elnökele alatt. Az évi jelentések meghallgatása után foglalkozott a közgyűlés a tanonczügygyel is, s hosszabb eszmecsere után kimondotta, hogy jövőre nézve köteleességévé teszi a társulat tagjainak, hogy egy tanoncz felvételt, mint a felszabadítást a társulat elnökségének a tanonczidő ellenőrizhetése végett bejelentsek. A tisztújítás során *Gyertyánffy Gábor* koronok elnökele alatt megválasztottak: elnöknek *Persian János*, alelnöknek *Gábor Márton*, pénztárosnak *Zsigmond József*, jegyzőnek *Csathó Imre*.

A városi közkutak. Egyik közlebbi számunknak a közközbázi vízvezeték fölőleges vízének megnyerésére irányuló cikkükben szóváltattuk, hogy addig is, míg vízvezeteki utcai közkutaknak beállítására lehetőségessé válik, a meglévő közkutaknak használható állapotokba kell hozni. Szerény kivánságuk elhangzó szó volt a pusztában, már mennyiben a közkutak ma is használhatatlan állapotban vannak, s így vannak utcák, melyek teljesen víznélkül állanak. E tarthatatlan állapotot az illetékes hatóság figyelmébe ajánljuk, és kérjük, hogy azokon a gyors és alapos renovációt keresztülvitelni ne késésk, mivel a város közönségének tüzesetknél, éppen a vízhiánya folytán szomorú tapasztalatai vannak.

Influenza és társai. A város jelenleg valóságos ostromállapotban van. Az ember ha a kávéházba, vendéglőbe vagy akármiféle közhelyre megy, ahol ismerőseivel szokott találkozni, majd ennek, majd annak a hiányát veszi észre. Kérdezi hol van? A válasz rendszeren ez: Influenzában, torokgyulladásban. A hol gyerek van, oda az ember szinte fél bekopogtatni; nem tudja, nem vész-e valahonnan egy kis influenzát. Bizony sem a kóház, sem bársony, sem selyem nem védi meg a halandókat, hogy valamiféle betegség ne tegye nálunk tiszteletét. Egyébiránt a gyalázatos időjárás még az egészséges embereket is lesereli. Kinek a feje fáj, kinek a gyomra, vagy keze-lábán érez bujkáló lázat. Nátha és köhögés pedig olyan általános, hogy már nem is valamirevaló ember, aki akkora zsebkendővel nem jár, mint egy jókora asztalkendő. Az ember nem tud semmit, csak egyszerűen azon veszi észre magát, hogy ágyban fekszik, vagy éppen már meg is van halva. Ennek a taktikának meg is van az előnye, hogy a szugesztív megbetegedéseket megelőzi (s ezek száma sokkal nagyobb szokott lenni, mint az olvasó képzelet), viszont a hátránya pedig az, hogy az emberek mitől sem felvéni, nem használhatunk semmi profiltaxist, vagy csak az okosabbak használhatják. Már pedig a bacilus nem engedi magát eltusolni. — Hogy mégis hasznára legyünk az olvasónak, ajánljuk neki ezekben a kényes napokban a következőket. A szigorú tisztaságon kívül (ami különben máskor is szabály) reggel fölkelés után és este lefekvés előtt öblítse ki torkát jól halványvörös hypermanganosavval káli oldattal, esetleg könnyebb konyhasóoldattal. Kezeit napjában többször és gondosan mossa meg. Legyen kivált gondja az ivó-

vizre. Ez az utóbbi azért fontos, mivel a tifusz bacillussal s egyéb boldog fertőző betegségek környéke rendszeresen az ivóvízzel jut az emberbe. Esténként nem árt egy pohárka cognac, vagy más tiszta szesz behőrpintése. Ha pedig valakinek nincs módjában forralt vagy ásványvizet inni, csöppetese mindig néhány csöpp citromlevet az ivóvízbe, esetleg egy kis borral. Megjegyzendő, hogy erre az Engel féle borok is jók, mivel dusan van bennük mindenféle maró sav, amitől a legzavosabb életű bacillus is fölfordul, némelykor maga az ember is. S ha mindezek mellett az ember arra is vigyáz, hogy miriből hazajőve meg ne hűljön, körülbelül jó egészségben éri meg a közelgő tavaszt.

A színházi szezon. Múlt számunkban jeleztük, hogy Heves Béa színtársulatával, a szerződés értelmében Székelyudvarhelyre április 16-ikán érkezik és május 9-ig tartja előadásai sorozatát. Heves most megkereséssel fordult a színházi bizottsághoz, miszerint engedélyezze neki, hogy a tavaszi színi-évadot ne április 16-tól május 9-ig tartja, hanem május 9-től május 31-ig. A színházi bizottság Heves kéréséhez hozzájárult, azonban Torda város a nem, s így Heves mégis csak április 16-ikán jön hozzánk.

A belügyminiszter a hazárdjáték ellen. Tudvalevő dolog, hogy a társaskörök s mindenféle más névre hallgató egyesületek hivatalos helyiségei szolgálnak leginkább arra, hogy ezeken a helyeken üssék a legelfajultabb hazárdjátékokat. Több fővárosi és vidéki egyesület ellen e miatt feljelentés is tétetett a belügyminiszterhez, a ki színtén tarthatatlannak mondja ezen állapotokat s legközelebb rendeletet fog kiadni a törvényhatóságokhoz, melyben a rendőrségek ellenőrzési kötelességét kiterjeszti az egyesületekre, társaskörökre és kaszinókra is. Ezen intézkedés sok család háláját és sok, a züllés felé induló egyének a becsületes, munkás társadalom részére való visszaadását fogja eredményezni.

Adomány a Tanszermuzeumnak. A következő sorok közlése kértünk föl: Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet röpiskolai tanszermuzeuma részére Ember János kir. tanfelügyelő 5 db tankönyvet és egy népkolai földabroszt, a székhelyesztéri áll. tanítóképzőintézet igazgatósága az intézet történetére és tanulmányi rendjére vonatkozó 18 db munkát 35 kötetben és a székhelyudvarhelyi áll. polg. leányiskola igazgatósága ugyanilyen jellegű 6 füzetet ajándékozott. Fogadják az adakozók ezen adományokért a Tanszermuzeum nevében köszönetet. Chalupka Reszó, osztályelnök.

Eljegyzés. Ládny Károly eljegyezte Budik Juliska kisasszonyt Székelyudvarhelyen.

Jegyzőválasztás. Lővéte nagyközség a megüresedett jegyzői állást f. hó 3-ikán tartott gyűlésében töltötte be. A község jegyzőnek egyhangulag Elekes Nándor b. jegyzőt választotta meg, ki rövid idő alatt munkásságával teljesen meggyerte a község népének osztatlan szeretetét és bizalmát.

Halálozások. Korondi Szenkovics József, var-ságtisztviseli körjegyző f. hó 1-én, életének 26-ik évében szélhűdés következtében elhunyt. A megboldogult szép reményű fiatalembert özvegy édes anyja: Szenkovics Mártonné, testvérei, számos rokon és meny-asszonya gyászolja. Hült tetemét 4-ikén temették el Korondon.

Ungváry Lajos 1848—49-iki honvéd-tizedes, f. hó 4-ikén, 82 éves korában elhunyt. Temetése Rózsa-utcza lakásáról f. hó 6-án volt, lelkéért az engesztelő szentmise áldozat 8 óra d. e. 8 órakor, a szent-Ferencz-rendiek templomában lesz.

Tudomásul. Az érdekeltek tudomására juttatom, hogy a székhelyudvarhelyi ref. kollegium kezelése alatt álló *Gidófalvy Gábor* féle alapítvány, melynek czélja rokon tanulók segítése, az 1906-ik év folytán tökéletes útján 1997 korona 29 fillérrel gyarapodván, az alapítványi tőke cselekvő állása 1906. december 31-ikén 62316 korona és 81 fillér. *Gönczi Lajos* igazgató-tanár.

Iskolai alapítvány. Az 1904-ik évben érettségire tett egykori kollegiumi növendékek, tízezer találkozzuk alkalmával kedves emlékü volt tanárunk emlékére „Szakács Mózes-alap” címen a ref. kollegiumnál Major Ferencz m. kir. pénzügyi számollendó utján f. évi márczius 7-ik napján 242 korona 45 fillért tettek le. Az alapítványhoz hozzá járultak Biró Sándor 50, Bucsi István 10, Dörsei Pál 10, Ferencz Miklós 10, Kállay Ferencz 10, Lukácsy Ferencz 20, Major Ferencz 10, dr. Reinbold Béla 20, dr. Sebesi János 20, Seprődi János 50 és dr. Szabó Károly 20 koronával; az időközi kamatokkal több mint 250 koronára megy az alapítvány összege. A t. adományozók fogadják a kollegium előjáróságának szives köszönetét. *Gönczi Lajos* igazgató.

Emléket az agyagfalvi réten. A Székely emlíkoszlop javára adakoztak: Pál Sándor kántortanító a márczius 15-én tartott hazafias ünnep alkalmával begyűlt összeg saját jutalékából 19 kor. 52 fillért, Bácsfalvi Kis Béla ág. ev. lelkész 36 kor. 60 fillért, valamint Ferenczi Dénes dévai m. kir. számtiszt 1833. szám gyűjtőívén: Szabó Imre 1 kor., Dr. Székely József 2 kor., Stummer Gusztáv 1 kor., Ferenczi Dénes 2 kor., Szakács Mózes 1 kor., Antoni Sándor 2 kor., Stummer Gusztáv 3 kor., Gálné Szabó Janka 1 kor., Gál Domokos 1 kor. Összesen 14 koronát. Összesen 70 kor. 12 fillért, ebből levonva a postaköltségre 08 fillért maradt betétre 70 kor. 04 fill., hozzáadva a már korábban begyűlt 6368 kor. 06 fillérhez, az alapösszege jelenleg 6438 kor. 10 fill. Fogadják a nemesszívű adakozók hazafias adományokért ez uton is a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. *Ferenzi János* végreh. b. pénztárnok.

A répmag impregnálásáról. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelésügyi és növénytermesztő szakosztálya Kerpely Kálmán tanár elnöklésével ülést tartott, amelyen Rizsó Imre gazdasági akadémiai tanár tartott szakelőadást a répmag impregnálásáról és ennek gazdasági jelentőségéről. Az értekezletről szóló tudósítást részletesebben áttanulmányozva, nekünk még volna néhány szavunk a tárgyhoz, mert mintha kis konkurrenzia azt éreznék ki a dologból. Az értekezleten ugyanis magbereskedők is vettek részt és pedig olyanok is, kiknél nem szerezhető be az impregnált répmag. Az értekezletnek olyan színezete volt, mintha azt a gazdák védelmére (?) tartották volna! Szép és nemes szándék, de talán nem is volt rá szükség, mert az impregnált répmag, melyet Mauthner Ödön budapesti nagykereskedő hoz forgalomba, határozottan sokkal jobb a nem impregnáltnál. Az impregnált répmag 11 év óta elért sikereit nem lehet tudományos értekezletekkel kisebbíteni, mert azt ez ellen védi ezer meg ezer gazda, kiknél éveken át mindig jelesen vált be.

Nyilvános elszámolás. A szent-Ferencz-rendiek orgonája javára rendezett hangverseny jövedelme volt 1267 kor. 88 fill. Felülfizettek vagy jegyük megváltásául küldöttek: Br. Josika Jozsef Kolozsvárról 50 k., Klein Zsigmond Budapestről 25 kor., P. Simon Jenő lovag Fogarásból 20 k., Dr. Valentsik Ferencz 18 k., Gergely testvérek 12 k., Föder Ottóné Kolozsvárról. Dr. Réwly Zoltán, Tamás Lajos 10—10 k., Dr. Kiss Menyhért Marosvásárhelyről és Latinák Gyula Vajdahunyadról 8—8 k., Dr. Bilinszky Lajos Nagyszobonból 5 k., Czillinger badnagy Marosvásárhelyről 4 k. 70 fill., Amberboy Jozsef, Fábian József és Tamás Albert 4—4 k., Lukácsy Zakariás Szentmihályról, Lukácsy Teréz és Imets F. Jakó Gyulafehérvárról 3—3 k., Burász Mariska, Id. Szakács Károly, Rössler Károly, Székely István Nagyszobonból, Czibalmos Elek és Pal Antal Szárbegyéről 2—2 k., Fazakas Gáspár 1 k. 40 fill., Balási Dénes Fenyédről, Balásy Ignác, Burász Erzsike, Klein Pál, Pék József és Szentpétery Gergely 1—1 k., Péter József és Zimry Ferencz 40—40 fillér. Úgy ezeken k, mint a szereplők és rendezők mind-egyikének, valamint Sándorka zenekarának az ingyenes közreműködésért, Sikósd vendéglősnök a terem mérsékelt áron való áteugodásért, nemkülönben a megjelent n. é. közönségnek a szives pártolásért ez uton is hálás köszönetet mond a zárdafőnökség.

NYILTTER.

Koronkai-kert vendéglőjét átvettem

s azt a mai napon, ápr. 7-én, vasárnap

ünnepélyesen megnyitom.

Izléses ételek és jó italok kiszolgáltatásáról biztosítva, a nagyérdemű közönség támogatását kérem

Kiváló tisztelettel Öze Kálmán vendéglős.

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági egyesület ez évben a szűz gulyába 120 drb 1—3 éves üszőt vesz fel. A legeltetési díj darabonként nem tagok borjúja után 8 K., a tagoké után 3 drbig 7 K. azon túl 8 K. Azon falusigazgatói tagok, kiknek a múlt évben is volt kibajta borjújuk, ha most is ugyanígy bajtanak ki, drabonként csak 5 koronát fognak fizetni. Pálygűrűért tekintet nélkül arra, hogy a gyűrű a borjú fülében van-e vagy nincs 20 fillér fizetendő. A meggyűző, ha a gyűrűt, fele visszahajtasakor fizetetik. A vejelede. Köszönettel az igazgatói elnökségek utján május 1-ig eszközleendő a titkári hivatalnál. Későbbi bejelentések csak az esetben vétetnek tekintetbe, ha addig a létszám be nem telik. Azon gazdákori tagok, kik az egyesületnek nem tagjai és először bajtanak ki borjút 8 K. 20 fill. fizetnek ugyan, de igényt tarthatnak az esetben ha a székhelyföldi kirendeltség az egyesületet segélyben részesíti díj visszatérítébre.

TÖRVÉNYSZÉK.

Esküdtárszéki tárgyalás sajtóügyben. Az 1905. évi válságos időben a Sz. Ud. cz. helybeli lap, lapunk szerkesztőjére közismert okokból az alapítatlan támadások egész özönét zudította. Szerkesztőnk, noha a nagy közönség e támadásokat értékek szerint is becsülte, mivel azok szármalmat keltettek szerzőjük iránt, a Sz. Ud. lap kiadója ellen bűnvádi feljelentést tett, ki aztán visszonzádat emelt. A helybeli kir. törvényszék a vádak alaptalanságát mult év november hó 23-ikán tartott ülésében beigazoltaknak mondta ki s Betegh Pált 700 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ügy felebezés folytán a marosvásárhelyi kir. táblához került, mely tekintettel arra, hogy szerkesztőnk törvényhatósági bizottsági tag, az ítéletet feloldotta s azt a marosvásárhelyi esküdtárszéki elé utalta. Ez esküdtárszéki tárgyalás 5-ikén tartatott meg *Bodó Sándor* elnöklése mellett. A csaknem egy napig tartó tárgyalás azzal végződött, hogy az esküték vádlottat felmentették. Az ítélet Marosvásárhely éltelmisége körében, mely ugyan ismeri az oda való czivisek judiciumát, érthető visszatevészt szült.

TÁVIRATOK.

Budapest, április 6.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselő Házban *Justh Gyula* elnököl. *Buday Barna* beterjeszti közgazdasági bizottság jelenlést Kossuth miniszternek borvédelemről kiadott rendeletéről.

Több előterjesztés után áttértek nem állami tanítók fizetésjavítási javaslatára *Marjay Péter* szerint Apponyi eddig többet tett tanítók érdekében, mint összes elődei. Foglalkozva a nemzetiségeknek javaslat elleni ádáz küzdelmeivel, jobb ha nemzetiségek előbb tanulják meg a magyar nyelvet, mint hogy utóbb megbánják. Javaslatot elfogadják.

Maszojlovits János nemzetiségi javaslatból azt látja, hogy az gyengített nemzetiségeket, magyarság abszolút tulsúlyát akarja biztosítani, nem fogadja el.

Leitner Adolf demokraták nevében felszólal, kik hveit az általános ingyenes népoktatásnak. Törvényjavaslatot mégis megszavazták, mert nagy haladást jelent általános népoktatás felé. Polemizál Goldissal és tagadja azon tételt, mintha nem volna igazi oktatás, a mely nem vallásos alapon történik.

Részletesen foglalkozik a javaslattal, melyet elfogad. (Élvezés).

Szünet után *Popovics György* felszólal, hogy javaslattal szemben megvédelmezze román egyház érdekeit. Szakaszoként felolvassa javaslatot, melyet nem fogad el.

Tolvaj szolgál.

Késmárki rendőrség táviratban értesítette budapesti főkapitányúságot *Hitz Károly* postaszolga tizenötézer koronás pénzes levél elsikkasztása után megszökött.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

?! Báhori-utca 10. szám alatt két szoba, konyha, kamara és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. !?

Sz. 2068—1907. kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, miszerint a helybeli állami ménék részére 30 métermázsza széna szükséges s ezen széna beszerzése folyó évi **április hó 10-én** d. e. 10 órakor, a városi tanács nagytermében megtartandó árlejtésen fog megtörténni.

Székelyudvarhely város tanácsa 1907. április hó 4-én.

Soó Domokos,
b. polgármester.

Sz. 1808/907.

kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa köz-
hírré teszi, miszerint Székelyudvarhely
város tulajdonát képező halászati jog
haszonbérbe adása folyó évi **április hó
10-én** d. e. 10 órakor a városi tanács
nagytermébe megtartandó nyilvános ár-
verésen fog megtörténni.

Székelyudvarhely, 1907. ápril 4.

Gotthárd János,
polgármester.

Sz. 1857—907. kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa köz-
hírré teszi, miszerint a Kossuth utcza
vámház melletti ház és kert, a mely a
város tulajdonát képezi, folyó évi **április
hó 14-én** d. e. 10 órakor a városi ta-
nács nagytermében megtartandó nyilván-
os árverésen bérbe adja.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1907.
márczius hó 26.

Gotthárd János,
polgármester.

Íróköt, szép író, gyors munkát, ki lehetőleg
írókban volt alkalmazva vagy ke-
reskedelmi ismeretekkel bír a lehető-
leg németül is tud, irásbeli ajánlko-
zás alapján — melyben fizetési igénye közzendő — **azonnali
belpétre elfogad Köncz Árpád** győztesével Helvit
Gyakorlattal bíró **kétszáznyit elfogad íróknak**

ÉLŐKERÍTÉS

Gleditschin, elősvény.

Bármely talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy töviseivel
embernek és bármely állatnak elegendő, kitart 70—80
évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró csirke, malac stb
nem mehet át; ez a legjobb és legolcsóbb örökös áthatlan kerítés.
Főelőnye még az is, hogy egész majus közepéig a leg-
jobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felásva
jegen pinczébe tartatnak. Ezer darab 12 korona, ren-
desen ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ulti-
tési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok.
A kinek élőkertés nem felel meg, szállíthatok **sodrony-
szövetet**, a legtekélyesebb gyártmányt, olcsón 100,
150 és 200 cm szélességet.

Szőlőlugas minden
baznak legjobb dísz, egy
gyűjtemény 8 fajból 20 tő,
egy tő 2—300 fűrtöt terem.

Szőlőoltványok
tábla ültetések és bírányok pót-
lására, 60 legkiválóbb bor és csemege-faj, szigorúan selek-
cionált, tökéletes forradáru és fajtiszta dugyókert példányok

Delaware sima vessző, minden szál megfakad,
csak az a legemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 hold-
dat ültettem, 35 hektót terem boldokként, bora édes, erős
oítani, p-mentezni nem kell és kezeléséhez semmi tuda-
mány sem kell ezért ellenesége sok tudományos szövegintéző.

Rövidebb leírást és képes árjegyzéket tanulságos
tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatóval ingyen
és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos Nagy-Kágya.
Levelezés minden nyelven.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás
főszolgabírája.

Szám 887—1907. szb.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett **Varság**
nagyközségi jegyzői állásra ezennel pályázatot
hírdetek.

Évi fizetés 1600 korona és megfelelő ösz-
szeg a dologi kiadásokra.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást el-
nyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz.
6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. cz. 3.
§-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal
felszerelt folyamodványukat hozzám **április hó
20-án d. u. 4 óráig** adják be.

Székelyudvarhely, 1907. április hó 4-én.

Demeter, főszolgabíró.

269 számhoz.

m. 907.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi Miniszter ur az 1906. évi szeptember hó 25-én kelt 10250.
számu rendeletével a sárd—zsákok—szentdemeteri törht. közut 8.575—12.982 km. sza-
kasz kiépítését 171253 kor 39 fl. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivételének biztosítása céljából Udvarhelyvármegye alispán-
jának f. évi 2619. sz. a. kelt megbízása alapján az **1907. évi április hó 26-ik** napjának
d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt
ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzési óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elváll-
lására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz
annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak
vétetni

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-nak
megfelelő bánatpénznek az adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a
a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként meg-
tekinthetők.

Kelt Székelyudvarhely, 1907. április 2.

Szobotka Rezső,
kir. főmérnök.

270—907. m. számhoz.

Hirdetmény.

A Kereskedelemügyi Miniszter ur az 1907. évi márczius hó 17-én kelt 75073/I.
b. l. 1906. számu rendeletével a F.-boldogfalva—f.-rákosi közut 35007—41,177 km.
szakasza kiépítését 164,238 kor. 92 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivételének biztosítása céljából Udvarhelyvármegye alispánj-
nak f. évi 2681. sz. a. kelt megbízása alapján az **1907. évi április hó 25-ik** napjának
d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó
zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzési óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának el-
válllására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 óráig a nevezett hivatal-
hoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem
fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-
ának megfelelő bánatpénznek az adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta
csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a
nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként meg-
tekinthetők.

Kelt Székelyudvarhely, 1907. április 2.

Szobotka Rezső,
kir. főmérnök.

Szám 285 - 907. árv.

Bérbeadó sörfözde.

Székelyudvarhelyen a **Haurik-féle** sörfözde biztosítéknyújtásra képes bérlőnek
több évi időtartamra bérbeadó. Bérbevenni szándékozők zárt ajánlataikat folyó évi **április
20-ig** Székelyudvarhely rendezett tanácsu város árvaszékéhez nyujtsák be. A bérlési föl-
tételek tervezete a nevezett gyámhatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Székelyudvarhelyen, 1907. április 2.

Soó Domokos s. k.,
h. Árvaszéki elnök.

MÜHLE VILMOS a varázsfuvola. **Legjobb magvak** kerti és mezei
veteményezésre
os. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR
Mag-, Növény-, Rózsa- és
Fa-Nagytenyészetek.
(Művelési terület 94 hold.)
VILÁGKIVITEL!

A legemesebb gyümölcs-, dísz és sorfák
(Műhöz fái többször állítottak, jól leköszáltak, mindenütt jól és biztonságosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, díszsorszerjék, rózsák stb.
(Műhöz tulajdoni mind állítanak, dísz- és kuszócserjék, való aint rózsái a legjobb virágok.)
Pontacsomagok magokkal 5 k. felüli értékben barhová bérmentve köldetnek
Műhle kertészeti kézikönyvei díltánsok számára a legjobb, megren-
delésekhez ingyen csatoltatnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — pártalan a maga nemében — ki-
adásig ingyen és bérmentve megküldetik.